

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. _____

din _____ 2017

**cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea
unor acte legislative**

Guvernul **HOTĂRĂȘTE**:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Prim-ministru

LEGE
pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică

Art.I.- Codul familiei nr. 1316-XIV din 26 octombrie 2000 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr. 47–48, art. 210), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 36:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

”(1) În baza acordului comun al soților, în cazurile când între aceștia nu există litigii referitoare la partajul proprietății comune în devălmășie, la întreținerea, educarea și domiciliul copiilor minori, comuni sau adoptați de ambii soți sau la întreținerea soțului inapt de muncă, căsătoria este desfăcută de către oficiul stare civilă în a cărei rază teritorială se află domiciliul unuia dintre soți. Soții participă la desfacerea căsătoriei în condițiile Legii nr. 100-XV din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă.”;

la alineatul (5) cuvintele „la întreținerea copiilor minori sau a soțului inapt de muncă,” se substituie cu cuvintele „la întreținerea, educarea și domiciliul copiilor minori, comuni sau adoptați de ambii soți, sau la întreținerea soțului inapt de muncă”.

2. La articolul 37 alineatul (1) va avea următorul cuprins:

”(1) Dacă soții au copii minori, comuni sau adoptați de ambii soți și nu au ajuns la un acord privind domiciliul, educarea sau modul de întreținere a acestora, sau în lipsa acordului la divorț al unuia dintre soți, desfacerea căsătoriei are loc pe cale judecătorească.”

Art. II Legea nr. 100 din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr. 97-99, art. 765), se modifică după cum urmează:

1. La articolul 41 litera a) cuvintele „- dacă aceștia nu au copii minori comuni” se exclud.

2. La articolul 43:

titlul va avea următorul cuprins:

„Înregistrarea divorțului pe baza declarației comune a soților”;

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

”(1) În baza acordului comun al soților, în cazurile când între aceștia nu există litigii referitoare la partajul proprietății comune în devălmășie, la întreținerea, educarea și domiciliul copiilor minori, comuni sau adoptați de ambii soți sau la întreținerea soțului inapt de muncă, căsătoria este desfăcută de către oficiul stare civilă în a cărei rază teritorială se află domiciliul unuia dintre soți.”

la alineatul (2) cuvintele „ , soții vor confirma că nu au copii minori comuni. În declarație” se exclud.

Art. III. – Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225-XV din 30 mai 2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 130–134, art. 415), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 2 alineatul (1), după cuvintele „Constituția Republicii Moldova” se completează cu cuvintele „ de hotărârile și deciziile Curții Europene a Drepturilor Omului, de hotărârile Curții Constituționale.”.

2. Articolul 10 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) În cazurile expres prevăzute de lege, instanța va sancționa cu amendă judiciară participanții la proces, reprezentanții, alte persoane care nu sunt participanți, pentru fapte ce constituie încălcări procedurale”.

3. Articolul 12 alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Instanța judecătorească soluționează cauzele civile în temeiul Constituției Republicii Moldova, al tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, al hotărârilor și deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului, al hotărârilor Curții Constituționale, al legilor organice și ordinare, al hotărârilor Parlamentului, al decretelor Președintelui Republicii Moldova, al ordonanțelor și hotărârilor Guvernului, al actelor normative ale ministerelor, ale altor autorități administrative centrale și ale autorităților administrației publice locale. În cazurile prevăzute de lege, instanța aplică uzanțele dacă acestea nu contravin ordinii publice și bunelor moravuri”.

4. Articolul 12¹ va avea următorul cuprins:

„**Articolul 12¹.** Ridicarea excepției de neconstituționalitate

(1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată din oficiu sau la cererea unui participant la proces sesizează Curtea Constituțională.

(2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune nici unei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei civile, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

(4) Dacă nu sunt întrunite în cumul condițiile alin. (2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.”

5. Articolul 12²:

se completează cu alineatele (1¹) și (1²) cu următorul cuprins:

„(1¹) Solicitarea avizului consultativ trebuie să se refere la dificultăți de aplicare corectă a normei de drept susceptibilă de interpretări diferite. Solicitarea avizului consultativ nu va conține formularea unei simple întrebări cu privire la aplicarea unui text de lege.

(1²) Obiectul solicitării îl constituie o veritabilă problemă de drept, dacă întrunește următoarele condiții:

a) solicitarea să fie formulată în legătură cu existența unei cauze aflate în curs de examinare în instanța de judecată;

b) lămurirea problemei de drept să fie determinantă în ce privește soluționarea pe fond a cauzei în care a fost ridicată;

c) problema să fie nouă, interpretarea dată problemei de drept să nu fi fost deja soluționată printr-un aviz consultativ anterior.”

alineatele (3) și (5) vor avea următorul cuprins:

“(3) În cazul în care decide respingerea solicitării, Plenul Curții Supreme de Justiție emite o încheiere motivată care nu se supune nici unei căi de atac, și care se publică pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.”

„(5) Solicitarea avizului consultativ se dispune printr-o încheiere care nu se supune nici unei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei civile, însă pînă la pronunțarea Plenului Curții Supreme de Justiție asupra solicitării de emitere a avizului consultativ, se amână pledoariile.”

6. Articolul 17 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 17. Unificarea practicii judiciare**

(1) Pentru aplicarea corectă și uniformă a legislației, Curtea Supremă de Justiție, din oficiu, precum și la propunerea organelor profesionale, create prin lege, ale profesiilor conexe justiției, adoptă și publică hotărâri explicative și opinii consultative privind aplicarea corectă a normelor de drept și soluționarea justă a pricinilor civile.

(2) Hotărârile explicative ale Plenului Curții Supreme de Justiție și opiniile consultative ale colegiilor au caracter de îndrumare și nu sunt obligatorii pentru instanțele judecătorești.”

7. Codul se completează cu articolul 17¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 17¹.** Depunerea documentelor prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor

(1) Cererile de chemare în judecată, cererile de apel, de recurs, de revizuire, de eliberare a ordonanțelor judecătorești și oricare alte cereri sau acte procedurale pot fi depuse în instanța de judecată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor care este unic pentru întreg sistemul judecătoresc din Republica Moldova. În acest caz, cererea trebuie să fie semnată cu semnătura

electronică avansată calificată, iar actele anexate la ea se introduc în Programul integrat de gestionare a dosarelor sub formă de documente electronice semnate cu semnătură electronică avansată calificată.

(2) La depunerea actelor prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, se va anexa obligatoriu dovada semnăturii electronice conform legislației.”

8. Articolul 18 alineatul (2) va avea următorul cuprins:

“(2) Înregistrarea video, fotografierea, utilizarea altor mijloace tehnice decât cele cerute în condițiile alin. (1¹) pot fi admise numai de președintele ședinței de judecată și doar cu acordul părților și participanților la proces, iar în caz de audiere a martorilor, cu acordul acestora.”

9. Articolul 25 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) În cazurile expres prevăzute de lege, judecătorul examinează cauza în procedură scrisă.”

10. Articolul 43:

la alineatul (2) litera b) cuvintele „pe parcursul judecării cauzei, s-a constatat că” se exclud;

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Strămutarea pricinii de la o instanță la alta din motivele specificate la alin. (2) lit. a), b) și c) se face în faza pregătirii pricinii pentru dezbateri judiciare, în temeiul unei încheieri motivate a instanței în care este intentat procesul. Încheierea de strămutare a pricinii nu se supune nici unei căi de atac, dar poate determina ridicarea unui conflict negativ de competență.”

la alineatul (4) cuvintele „a cărei încheiere este irevocabilă și nu este susceptibilă de recurs” se substituie cu cuvintele „a cărei încheiere nu se supune nici unei căi de atac”.

articolul se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins:

„(6) Nu se admite formularea unei noi cereri de strămutare pe aceleași motive dacă anterior strămutarea a fost respinsă sau întemeiată pe motive cunoscute la data soluționării cererii anterioare. În acest caz, cererea de strămutare se anexează la materialele dosarului printr-o încheiere protocolară.”;

11. La articolul 49 alineatul (4) se completează la final cu cuvintele: „precum și de respingere a pretențiilor ca fiind tardive.”

12. Articolul 52 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins:

„(6) Cererea de recuzare ce contravine alin. (5) și care invocă alte motive decât cele prevăzute la art. 50 și 51 se anexează la materialele dosarului printr-o încheiere protocolară.”

13. La articolul 53:

alineatul (1¹) se abrogă;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Cererea de recuzare se distribuie spre soluționare în mod aleatoriu prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor și se examinează fără a afecta continuitatea ședinței de judecată în maxim 5 zile lucrătoare, însă pînă

la soluționarea cererii de recuzare se amână pledoariile și adoptarea hotărârii sau deciziei judecătorești.”

la alineatul (3) cuvintele „și dacă recuzarea îi privește pe toți judecătorii ei” se exclud.

14. La articolul 60:

alineatele (2) și (3) vor avea următorul cuprins:

„(2) Pe tot parcursul examinării cauzei civile, reclamantul este în drept să renunțe la acțiune, pârîtul este în drept să recunoască acțiunea, iar părțile pot înceta procesul prin tranzacție.

(3) În faza pregătirii cauzei pentru dezbateri judiciare reclamantul este în drept să modifice obiectul sau temeiul acțiunii. Exercitarea acestui drept după începutul dezbaterilor judiciare constituie o acțiune civilă nouă, care poate fi depusă în instanța în ordine generală și se continuă examinarea cererii depuse anterior, ori se dispune încetarea procesului, dacă reclamantul renunță la acțiunea inițială. Instanța restituie părții printr-o încheiere protocolară, cererea de modificare a obiectului sau temeiului acțiunii, precum și actele anexate.”

articolul se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Nu se consideră modificare a acțiunii dacă reclamantul, completează temeiul acțiunii, mărește sau micșorează cuantumul pretențiilor, completează acțiunea cu pretenții accesorii sau solicită compensarea valorii obiectului pierdut sau pierit.”

15. La articolul 61:

în titlul articolului cuvîntul ”părților” se substituie cu cuvintele ”participanților la proces”;

la alineatul (1) cuvintele ”Părțile sunt obligate” se substituie cu cuvintele ”Participanții la proces sunt obligați”;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) În caz de folosire cu rea-credință a drepturilor procedurale, instanța judecătorească, la cererea părții interesate, obligă partea vinovată să repare prejudiciul cauzat.”;

articolul se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Participanții care își exercită drepturile procedurale în mod abuziv se sancționează de către instanța de judecată cu amendă judiciară în mărime de pînă la 50 unități convenționale.”

16. La articolul 62:

alineatul (2) propoziția a doua va avea următorul cuprins:

„Încheierea judecătorească prin care este respinsă cererea participantului la proces privind înștiințarea coparticipantului poate fi atacată odată cu fondul cauzei.”

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) În cazul existenței temeiurilor prevăzute la alin. (1), orice persoană are dreptul să solicite intervenirea în proces în calitate de coreclamant sau copârît. Încheierea judecătorească prin care a fost respinsă cererea persoanei interesate de a

intervenii în proces în calitate de coparticipant obligatoriu poate fi atacată cu recurs. Examinarea recursului nu afectează continuitatea ședinței de judecată, însă pînă la pronunțarea deciziei instanței ierarhic superioare, se vor amâna pledoariile. Dacă încheierea judecătorească prin care este respinsă cererea persoanei interesate de a interveni în proces în calitate de coparticipant obligatoriu a fost casată, instanța reia examinarea cauzei de la pregătirea pricinii pentru dezbateri judiciare.”

17. La articolul 65:

alineatul (4) cuvintele ”refuză să o examineze concomitent” se substituie cu cuvintele ”respinge examinarea concomitentă”;

alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Încheierea prin care instanța respinge examinarea concomitentă a acțiunii intervenientului principal cu acțiunea inițială a reclamantului poate fi atacată cu recurs. Examinarea recursului nu afectează continuitatea ședinței de judecată, însă pînă la pronunțarea deciziei instanței ierarhic superioare, se vor amâna pledoariile. Dacă încheierea judecătorească prin care este respinsă cererea persoanei interesate de a interveni în proces în calitate intervenient principal a fost casată, instanța reia examinarea cauzei de la pregătirea pricinii pentru dezbateri judiciare.”

18. La articolul 67 alineatul (5), cuvintele „de acesta sau” se exclud.

19. Articolul 75 se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Persoanele fizice pot fi reprezentate în instanța de judecată de către soț/soție, părinți, copii, frați, surori, bunei, nepoți, dacă aceștia sunt licențiați în drept și sunt împuterniciți printr-o procură autentificată notarial.”

20. La articolul 77 lit. c) cifra „318³” se substituie cu cifra „278⁵”;

21. La articolul 79 alineatul (1) cuvintele „și ale celor limitate în capacitatea de exercițiu” se substituie cu cuvintele „și ale celor asupra cărora au fost instituite măsuri de ocrotire judiciară”.

22. Articolul 85 alineatul (1) lit. (a) se completează la final cu următorul punct:

„ - privind încasarea cheltuielilor de judecată suportate în procese civile anterioare, indiferent de calitatea procesuală în respectivele procese.”

23. La articolul 86 alineatul (1), cuvintele „Pînă la etapa dezbaterilor judiciare, judecătorul sau instanța judecătorească „se substituie cu cuvintele „Judecătorul pînă la acceptarea cererii de chemare în judecată.”

24. La articolul 89 alineatul (1):

litera e) se completează la final cu sintagma: „, art. 374 alin. (4);”.

litera g), sintagma „art. 369, 408 și 409;” se substituie cu sintagma „art. 369, art. 426¹;”;

25. La articolul 97 alineatul (2) cuvintele „nu-și susține pretențiile” se substituie cu cuvintele „renunță la pretenții”.

26. Articolul 98 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Prin hotărîre judecătorească, decizie a instanței de apel sau decizie a instanței de recurs se va dispune în mod obligatoriu încasarea cheltuielilor

suportate de instanța de judecată de la partea care a pierdut procesul. Modul de cuantificare a acestora se face conform metodologiei aprobate prin hotărâre de Guvern. Dacă procesul a încetat conform art. 265 lit. a), b), e), h) sau cererea a fost scoasă de pe rol conform art. 267 lit. a), d), e), f), g), h), k) prin încheierea respectivă, instanța va dispune în mod obligatoriu încasarea cheltuielilor suportate de instanța de judecată de la reclamant.”

27. Articolul 100:

alineatul (1) după cuvintele „prin intermediul biroului executorului judecătorească” se completează cu cuvintele „, , la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor”.

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Cererea de chemare în judecată și actele de procedură ale instanței de judecată se comunică autorităților publice, persoanelor juridice de drept privat și avocaților prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor la care aceștia sunt conectați prin adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată, în mandatul de avocat, în alte acte ce atestă utilizarea poștei electronice. Actele de procedură expediate prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor se consideră comunicate.”

28. Articolul 102:

la alineatul (2) cuvintele „prin telegramă” se substituie cu cuvintele „, prin telefon și la adresa electronică înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor”;

articolul se completează cu alineatul (7) cu următorul cuprins:

„(7) Citațiile și înștiințările judiciare trimise la sediul persoanelor juridice și nerecepționate la expirarea termenelor de reclamare se consideră înmânate la data expirării termenului de reclamare, chiar dacă destinatarul nu a reclamat corespondența de la oficiul poștal. Citațiile și înștiințările expediate la adresa electronică înregistrată în cadrul Programului integrat de gestionare a dosarelor se consideră recepționate.”

29. Articolul 104 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins:

„(6) Citațiile pot fi expediate în condițiile prezentului cod prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor”.

30. La articolul 105:

alineatul (1¹) și (4) vor avea următorul cuprins:

„(1¹) Citația sau înștiințarea se expediază autorităților publice, persoanelor juridice de drept privat și avocaților prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor sau prin orice mijloc de comunicare ce asigură transmiterea și confirmarea primirii acestor acte. La solicitarea persoanelor în cauză citația sau înștiințarea poate fi transmisă persoanelor fizice prin mijloace de comunicare ce asigură transmiterea și confirmarea primirii acestor acte sau prin poșta electronică din cadrul Programului integrat de gestionare a dosarelor.”;

„(4) Reprezentanții părților și alți participanți la proces pot remite unul altuia actele de procedură judiciară. În acest caz, comunicarea actelor va fi confirmată prin semnătură pe exemplarul ce urmează a fi depus în instanță sau, după caz, prin orice mijloace care asigură confirmarea comunicării.”

alineatul (5) se completează cu următorul text:

„Dacă părțile și participanții la proces sînt reprezentate de avocați, citația și înștiințarea se expediază la sediul acestora, recepționarea înlăturând orice viciu de citare a participanților. Citațiile și înștiințările expediate reprezentanților la adresa electronică înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor se consideră recepționate de către părți și participanți la proces.”

articolul se completează cu alineatul (10) cu următorul cuprins:

„(10) Prevederile alineatelor (6)-(9) nu se aplică citării sau înștiințării prin poștă electronică.”

31. Articolul 107 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 107.** Schimbarea adresei pe parcursul procesului

(1) Dacă își schimbă domiciliul sau sediul după pornirea procesului partea sau reprezentantul este obligat să comunice instanței noua adresă. În lipsa unei astfel de comunicări, citația sau înștiințarea se trimite la ultima adresă cunoscută instanței și se consideră recepționată chiar dacă destinatarul nu mai locuiește sau nu își are sediul acolo.

(2) Partea este obligată să informeze instanța în termen de 3 zile, dar nu mai târziu de data ședinței de judecată despre angajarea unui avocat, schimbarea sau renunțarea la serviciile avocatului, prezentînd instanței datele de contact ale noului avocat, inclusiv adresa electronică a acestuia.”

32. Articolele 113 și 115 vor avea următorul cuprins:

„**Articolul 113.** Efectele neîndeplinirii în termen a actului de procedură

Dreptul de a efectua actul de procedură încetează o dată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța judecătorească. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din drept, dacă legea nu prevede altfel.”

„**Articolul 115.** Prelungirea termenului de procedură

La cererea participanților la proces interesați, instanța judecătorească poate prelungi termenul de procedură stabilit de instanța judecătorească. Termenul poate fi prelungit pentru același temei o singură dată. Termenul de procedură stabilit de lege nu poate fi prelungit, fiind aplicabil art. 116.”

33. La articolul 119:

alineatul (1) se completează la final cu o propoziție cu următorul cuprins:

”Probele se prezintă în faza pregătirii cauzei pentru dezbateri judiciare în termenul stabilit de instanță, dacă legea nu prevede altfel.”

alineatul (3) după a doua propoziție se completează cu o propoziție cu următorul cuprins:

”Refuzul sau omisiunea persoanelor menționate de a comunica și de a prezenta instanței în termenul fixat, din motive imputabile acestora, probele reclamate, dacă în acest mod se tergiversează judecarea cauzei se sancționează cu

amendă judiciară de pînă la 50 unități convenționale pentru fiecare caz de tergiversare”.

34. Se completează cu articolul 119¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 119¹.** Ordinea de prezentare a probelor

(1) Toate probele se prezintă, sub sancțiunea decăderii, în termenul stabilit de instanța de judecată, în cadrul fazei pregătirii cauzei pentru dezbateri judiciare, dacă legea nu prevede altfel. În cazul prezentării probelor contrar condițiilor prevăzute de lege, judecătorul va dispune restituirea acestora printr-o încheiere protocolară.

(2) Probele care nu au fost prezentate în condițiile alin. (1) nu vor mai putea fi administrate pe parcursul procesului, decît în cazurile în care:

a) necesitatea probei rezultă din exercitarea drepturilor prevăzute la art. 60 alin. (3) și (3¹);

b) participantul a fost în imposibilitate de a prezenta proba în termen;

c) administrarea probei nu duce la întreruperea ședinței.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (2) partea adversă are dreptul la proba contrară în termenul stabilit de instanță numai asupra aceluiași aspect pentru care s-a admis proba invocată.

(4) Proba prezentată după faza pregătirii pricinii pentru dezbateri, care determină întreruperea ședinței, se administrează dacă este acceptată de partea adversă.”

35. La articolul 122 alineatul (4), cifra ”204” se substituie cu cifra ”119¹”.

36. Articolul 138:

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Dacă participanții la proces nu execută încheierea judecătorească privind prezentarea înscrisurilor și pe parcursul examinării cauzei se constată ca acestea sînt deținute de participant, dar nu au fost prezentate, instanța poate considera dovedite afirmațiile participantului care a solicitat prezentarea cu privire la cuprinsul înscrisurilor reclamate.”

la alineatul (4), după cuvintele ”numai cu documente în original” se completează cu cuvintele ”și cînd urmare a soluționării cauzei înscrisul își pierde efectul juridic.”

37. La articolul 143 alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Obiectele care nu pot fi prezentate în judecată se cercetează de către instanța de judecată la locul aflării lor sau în alt loc determinat de instanță, prin filmare, fotografiere și, după caz, sunt sigilate. Ora, data și locul cercetării la fața locului se consemnează într-un proces-verbal, ce va fi întocmit la fața locului. Dacă este cazul, procesul-verbal va cuprinde și alte elemente relevante referitoare la obiectele cercetate, care nu pot fi redată prin filmare sau fotografiere. Cercetarea la fața locului se face cu concursul participanților la proces, în prezența specialiștilor și experților, după caz.”

38. Articolul 163:

la alineatul (1) cuvîntul „executorie” se exclude;

articolul se completează cu alineatele (3) și (4) cu următorul cuprins:

„(3) Încheierea judecătorească privind aplicarea amenzii judiciare poate fi atacată odată cu fondul cauzei. Dacă hotărârea sau decizia instanței nu este atacată, recursul separat împotriva încheierii de aplicare a amenzii judiciare se depune în termenul prevăzut de lege după ce hotărârea sau decizia rămîne irevocabilă prin neatacare, cu excepția cazului cînd încheierea este emisă de Curtea Suprema de Justiție.

(4) Încheierea devine executorie după verificarea legalității acesteia în condițiile alin. (3) de către instanța ierarhic superioară, după expirarea termenului de apel sau recurs, dacă nu s-a exercitat calea de atac corespunzătoare, sau de la pronunțarea de către Curtea Suprema de Justiție a încheierii de aplicare a amenzii judiciare.”

39. Articolele 164 și 165 se abrogă.

40. La articolul 166:

la alineatul (2):

literele b¹), c²) vor avea următorul cuprins:

„b¹) numărul de telefon și alte date de contact ale reclamantului persoană fizică; numărul de telefon, poșta electronică sau adresa electronică înregistrată în Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor și alte date de contact ale reclamantului persoană juridică;”;

„c²) numele, prenumele, adresa, numărul de telefon, poșta electronică sau adresa electronică înregistrată în Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor și alte date de contact ale reprezentantului reclamantului;”;

la litera e), după cuvintele ”pretențiile și” se completează cu cuvîntul ”toate”;

se completează cu literile h¹), h²) și h³) cu următorul cuprins:

h¹) lista probelor anexate;

h²) lista probelor reclamate;

h³) cererile de reclamare a probelor, efectuare a expertizei, numire/recuzare a experților, alte cereri formulate;

alineatul (7) va avea următorul cuprins:

„(7) Cererea de chemare în judecată a reclamantului persoană fizică, care este asistat în judecată de un avocat, și cererea de chemare în judecată a reclamantului persoană juridică trebuie să fie dactilografiată și poate fi depusă prin intermediul Programului Integrat de gestionare a Dosarelor cu semnătură electronică avansată calificată”

41. Articolul 167:

alineatul (1) se completează cu literele f), g), h) și i) cu următorul cuprins:

„f) copia cererii de reclamare a probelor;

g) copia cererii de efectuare a expertizei;

h) copia cererii de recuzare a experților;

i) copiile altor cereri formulate.”

articolul se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

(3) Cererile indicate la literele f) – i) se depun fie odată cu cererea de chemare în judecată, fie în cadrul pregătirii pricinii pentru dezbateri judiciare.

42. La articolul 170 alineatul (1) se completează cu litera j) cu următorul cuprins:

„j) dacă la depunerea cererii în procedură specială se constată un litigiu de drept ce ține de competența instanțelor judecătorești.”

43. Articolul 172:

la alineatul (1) propoziția a doua se exclude;

alineatul (2) se completează cu o propoziție cu următorul cuprins:

”Dispozițiile privind administrarea probelor se aplică în mod corespunzător.”

44. Articolul 173 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Dacă cererea depusă ca reconvențională nu se încadrează nici într-un temei prevăzut la alin. (1) sau este depusă după termenul stabilit de art. 172, instanța o va restitui părții printr-o încheiere protocolară nesusceptibilă de recurs, cu posibilitatea depunerii acesteia în condiții generale.”

45. Articolul 178 alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Încheierea de asigurare a acțiunii, se comunică de către instanța reclamantului, iar copia încheierii de asigurare a acțiunii – pârîtului, inclusiv prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor”.

46. Articolul 181:

alineatul (3), după cuvintele „nu suspendă” se completează cu cuvintele ”examinarea cauzei și”;

se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

”(4) Pentru soluționarea recursului împotriva încheierii de asigurare a acțiunii sau de respingere a cererii de asigurare a acțiunii, instanței de recurs i se expediază copia dosarului certificată de instanța care a emis încheierea respectivă dacă comunicarea nu se face prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor”.

47. Articolul 182⁴ se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Încheierea judecătorească privind încetarea procesului care conține condițiile tranzacției are aceeași forță juridică ca și hotărârea judecătorească și este obligatorie pentru autoritățile publice, asociațiile obștești, persoanele oficiale, organizațiile și persoanele fizice și se execută cu strictețe pe întreg teritoriul Republicii Moldova.”

48. Articolul 183 alineatul (2):

litera d) va avea următorul cuprins:

”d) prezentarea tuturor probelor;”

se completează cu litera f), g), h) și i) cu următorul cuprins:

„f) examinarea și deciderea în privința cererilor depuse și neexamine de instanța de judecată privind numirea expertizei, expertului, reclamarea probelor, asigurarea acțiunii;

g) stabilirea termenelor pentru executarea actelor de procedură;

h) stabilirea datei, orei, duratei și locului petrecerii ședinței de judecată;

i) stabilirea ordinii și timpului necesar pentru audierea martorilor, experților sau a altor persoane, examinarea altor acte procedurale.”

49. La articolul 184, cifra „5” se substituie cu cifra „15”.

50. Articolul 185:

alineatul (1):

literele a¹), g) și m) vor avea următorul cuprins:

„a¹) concretizează dacă reclamantul a prezentat toate probele, oferind, la solicitare, un termen suficient pentru prezentarea sau reclamarea probelor;”

„g) în condițiile prevăzute de lege, reclamă organizațiilor și persoanelor fizice probe necesare;”

„m) soluționează la cerere sau din oficiu problema strămutării pricinii la o altă instanță de judecată;”

se completează cu literele c¹), n) – u) cu următorul cuprins:

„c¹) remite pîrîtului și, după caz, intervenientului principal copiile de pe înscrisurile prezentate suplimentar de către reclamant sau intervenientul principal după studierea referinței;”

„n) la cerere, soluționează excepția de tardivitate a pretențiilor;

o) soluționează primirea cererii de modificare a cererii de chemare în judecată sau, după caz, a cererii reconvenționale, în condițiile art. 60 alin. (3) și (3¹), respectiv art. 173;

p) explică participanților la proces consecințele încălcării termenelor de efectuare a actelor de procedură;

q) soluționează cererea participanților la proces privind încetarea procesului sau scoaterea cererii de pe rol;

r) contactează părțile în vederea stabilirii datei ședinței de judecată, inclusiv prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor;

s) stabilește ordinea și durata necesară pentru audierea martorilor, experților, specialiștilor, precum și pentru efectuarea altor acte procedurale;

t) stabilește data, ora, durata și locul desfășurării ședinței de judecată;

u) efectuează alte acte procedurale.”

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

”(2) Pentru clarificarea tuturor aspectelor legate de pregătirea cauzei pentru dezbateri judiciare, în special cele referitoare la prezentarea probelor, judecătorul va convoca părțile în ședință organizatorică. În ședința organizatorică participanții la proces vor formula cereri și demersuri în condițiile legii.”

articolul se completează cu alineatul (3) și (4) cu următorul cuprins:

„(3) La etapa pregătirii pricinii pentru dezbateri judiciare participanții la proces pot, formula cereri de recuzare a judecătorului, specialistului interpretului, grefierului, expertului, cereri privind completarea temeiului acțiunii, mărirea sau micșorarea cuantumului pretențiilor, completarea acțiunii cu pretenții accesorii sau compensarea valorii obiectului pierdut sau pierit, precum și de renunțare totală sau parțială la acțiune, recunoaștere totală sau parțială a pretențiilor sau demersuri de împăcare, inclusiv cu ajutorul mediatorului. **Formularea cererilor de recuzare la**

etapa dezbaterilor judiciare este posibilă doar din motive pe care participantul la proces nu le-a cunoscut și nici nu putea să le cunoască.

(4) Participanții la proces doar în faza pregătirii cauzei pentru dezbateri judiciare pot solicita sub sancțiunea decăderii din acest drept, încetarea procesului în temeiul art. 265 lit. a), c¹), e), g), h) sau scoaterea de pe rol în temeiul art. 267 lit. a), b), c), e) și h)”.
51. Articolul 186:

alineatul (1) la final se completează cu cuvintele ”sub sancțiunea decăderii”;

alineatul (2) la propoziția a doua după cuvintele ”de instanță” se completează cu cuvintele „pârîtul este decăzut din dreptul de a mai propune probe, dacă legea nu prevede altfel, iar”;

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) În referință se indică:

a) instanța căreia îi este adresată;

b) numele și prenumele sau denumirea reclamantului, domiciliul ori sediul lui;

c) numele și prenumele sau denumirea pârîtului, domiciliul ori sediul lui, dacă pârîtul este o persoană juridică, datele bancare, numărul de identificare de stat (IDNO), numele reprezentantului și adresa lui, în cazul în care referința se depune de reprezentant; dacă pârîtul locuiește în străinătate, adresa din Republica Moldova unde urmează a i se comunica datele de procedură;

d) numărul de telefon, și alte date de contact ale pârîtului persoană fizică; numărul de telefon, poșta electronică și alte date de contact ale pârîtului persoană juridică;

e) numele, prenumele, adresa, numărul de telefon, poșta electronică și alte date de contact ale reprezentantului pârîtului;

f) obiecțiile la toate pretențiile reclamantului, circumstanțele de fapt și de drept;

g) toate probele împotriva fiecărei pretenții;

h) excepțiile de procedură pe care pârîtul le invocă față de cererea reclamantului, cererile și demersurile pârîtului;

i) orice cerere indicată la art. 166 și/sau 167, în funcție de interesul procesual al pârîtului;

j) alte date importante pentru soluționarea cauzei.”

articolul se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Pentru instanța judecătorească se anexează copii certificate de pe înscrisuri și de pe alte documente pe care se întemeiază referința pentru toți participanții la proces. Referința se semnează de pârîtul sau de reprezentantul lui împuternicit în modul stabilit. Referința pârîtului persoană fizică, care este asistat în judecată de un avocat și referința pârîtului persoană juridică trebuie să fie dactilografiate și depuse prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor.”

52. Codul se completează cu articolul 186¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 186¹.** Excepția de tardivitate

(1) Cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripția, creditorul persoanei, sau la cererea oricărei alte persoane care are interes legitim, la faza pregătirii cauzei pentru dezbateri, vor fi examinate în fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripție sau solicită repunerea la ridicarea excepției, instanța de judecată va examina excepția de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în termen.

(2) Excepția de tardivitate și, după caz, repunerea în termen se soluționează în ședință de judecată convocată la faza pregătirii pricinii pentru dezbateri judiciare. Lipsa participanților citați legal nu împiedică examinarea cererilor.

(3) Dacă nu se dispune repunerea în termenul de prescripție și/sau se admite excepția de tardivitate, instanța de judecată va respinge acțiunea ca fiind tardivă printr-o încheiere motivată care poate fi contestată cu recurs.

(4) Instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii adoptată conform alin. (3) este în drept:

a) să respingă recursul și să mențină încheierea;

b) să admită recursul și să caseze integral încheierea, restituind cauza spre rejudecare în fond.

(5) Dacă se dispune repunerea în termen și/sau excepția de tardivitate se respinge, instanța de judecată va emite o încheiere motivată pasibilă de contestare odată cu fondul și va continua examinarea cauzei.”

53. Articolul 187 va avea următorul cuprins:

„ **Articolul 187.** Conexarea pretențiilor

(1) Dacă pe rolul aceleiași instanțe se află cauze civile conexe prin pretenții, temeuri de apariție sau prin probe, la cererea motivată a părții sau din oficiu, instanța va adopta o încheiere de transmitere spre conexare către cauza civilă acceptată mai devreme, doar dacă conexarea se face în scopul evitării pronunțării de hotărâri contradictorii. Completul de judecată căruia i-a fost transmisă cauza civilă spre conexare va adopta o încheiere de acceptare a cererii pe rol pentru examinare concomitentă.

(2) Judecătoriile (judecătoria) sesizate ulterior dispun conexarea și strămutarea pretențiilor la judecătoria sesizată mai întâi printr-o încheiere, ce poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

(3) Acțiunea civilă acceptată spre conexare conform alin. (1) și (2) se examinează concomitent cu acțiunea inițială.

(4) Prevederile prezentului articol se aplică numai la examinarea pricinilor în primă instanță.”

54. La articolul 190 alineatul (1) se completează cu o propoziție care va avea următorul cuprins:

„În funcție de complexitatea cauzei instanța va stabili ședința de judecată în mai multe zile consecutive, comunicând participanților la proces acest lucru.”.

55. La articolul 193 alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Examinarea în fond a cauzelor civile se face într-o singură ședință de judecată continuă. În cazul în care legea nu prevede altfel, judecarea pricinilor civile are loc în ședință de judecată cu înștiințarea obligatorie a participanților la proces despre locul, data/datele și ora/orele ședinței.”

56. Articolul 194 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Președintele ședinței de judecată asigură publicarea tuturor actelor procedurale pe pagina electronică a instanței de judecată în compartimentul cauzei respective, în termen de 3 zile calendaristice de la emiterea actului procedural respectiv.”

57. Articolul 203 și 204 vor avea următorul cuprins:

„**Articolul 203.** Soluționarea cererilor și demersurilor participanților la proces

(1) La începutul ședinței de judecată instanța verifică posibilitatea examinării cauzei în lipsa participantului/participanților citați legal.

(2) Dacă instanța constată că participantul la proces sau reprezentantul său formulează alte cereri sau demersuri decât cele prevăzute la art. 185 alin. (3) sau adresează repetat cereri sau demersuri cu rea-credință ori dacă acestea sunt vădit neîntemeiate sau sunt formulate cu scopul tergiversării examinării cauzei, aplică acestuia o amendă judiciară de pînă la 50 unități convenționale.

Articolul 204. Prezentarea probelor în ședința de judecată

Instanța decide acceptarea probelor în condițiile art. 119¹ al prezentului Cod.”

58. La articolul 204¹ :

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) În condițiile în care ședința de judecată a fost deschisă și examinarea pricinii în fond a început, întreruperea acesteia poate avea loc doar în funcție de regimul de muncă al instanței de judecată (pauza de prînz, sfîrșitul zilei de muncă) sau potrivit art. 119¹ alin. (4).”

la alineatul (3) ultima propoziție se exclude.

59. Articolul 206:

alineatul (2) se completează cu o propoziție cu următorul cuprins:

„Dacă scoaterea cererii de pe rol încalcă dreptul altor participanți la proces, instanța examinează cauza în lipsa reclamantului.”

alineatul (6) va avea următorul cuprins:

”(6) Absența nemotivată în ședință a reprezentantului dacă aceasta a cauzat amînarea judecării pricinii, se sancționează cu amendă judiciară de pînă la 50 unități convenționale. În această situație, instanța va obliga reprezentantul, la cererea separată a părții interesate, să repare prejudiciul cauzat prin amînarea procesului.”

60. La articolul 207 alineatul (3), cuvintele „după cea de-a doua citare” se exclud.

61. La articolul 208 alineatul (1) va avea următorul cuprins:

”(1) Amânarea procesului se admite doar în cazurile prevăzute de prezentul cod.”

62. La articolul 211:

alineatul (1) propoziția întâi va avea următorul cuprins:

„În cadrul examinării pricinii în fond, președintele ședinței este obligat să asigure participanților la proces posibilitatea expunerii considerentelor referitoare la circumstanțele de fapt și de drept ale pricinii, a completărilor, a cercetării și a aprecierii probelor administrate în condițiile prezentului cod.”

alineatul (2) după cuvintele „prezentat de președintele ședinței sau de judecător” se completează cu cuvintele „care include cerințele și argumentele succinte din cererea de chemare în judecată și din referință, precum și probele prezentate de participanții la proces.”;

articolul se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Dacă pîrîtul recunoaște acțiunea, instanța de judecată va pronunța o hotărîre de admitere a pretenției fără a cerceta probele. Dacă recunoașterea contravine legii ori încalcă drepturile, libertățile și interesele legitime ale persoanei, interesele societății sau ale statului, instanța de judecată va emite o încheiere de respingere a recunoașterii, care poate fi contestată odată cu fondul, continuînd examinarea în fond”.

63. Articolul 213:

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

”(1¹) În cazuri complexe judecătorul poate dispune înserarea în procesul-verbal al ședinței a rezumatului explicațiilor participanților la proces.

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Participantul la proces care nu se poate prezenta în ședința de judecată din cauză că se află peste hotarele Republicii Moldova, execută pedeapsa în penitenciarele din Republica Moldova, din cauza dizabilităților locomotorii sau internării într-o instituție medicală, poate fi audiat prin intermediul videoconferinței la cerere sau din oficiu. Audierea prin intermediul videoconferinței a participantului aflat peste hotarele Republicii Moldova are loc din sediul misiunii diplomatice sau al oficiului consular al Republicii Moldova, a instituției penitenciare, a instituției medicale, de asistență socială, a autorității tutelare sau a organelor de probațiune, după caz, care dispune de mijloace tehnice corespunzătoare și care verifică identitatea participantului”.

64. La articolul 215 alineatul (1), ultima propoziție va avea următorul cuprins:

„Declarația semnată se anexează la materialele dosarului”.

65. Articolul 216:

se completează cu alineatul (1¹) care va avea următorul cuprins:

„(1¹) Audierea martorului are loc în sala de ședință. În cazul imposibilității de a se prezenta în ședință, la cererea participanților, a martorului sau din oficiu, instanța poate dispune audierea martorului prin intermediul videoconferinței. Audierea prin intermediul videoconferinței a martorului aflat peste hotarele Republicii Moldova are loc din sediul misiunii diplomatice a Republicii Moldova; a martorului aflat pe teritoriul Republicii Moldova – din biroul notarial, a organelor de probațiune sau biroul executorului judecătoresc; a martorului care execută pedeapsa în penitenciarele din Republica Moldova – din instituția penitenciară în care execută pedeapsa; a martorului internat într-o instituție medicală care nu se poate deplasa pentru a participa la ședințele de judecată – din sediul instituției medicale, dacă acestea dispun de mijloace tehnice corespunzătoare și cu verificarea identității martorului”.

alineatul (6) va avea următorul cuprins:

„(6) După audiere, martorul părăsește sala de ședințe, dacă instanța nu decide altfel.”

66. La articolul 220 alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Audierea martorului se înregistrează audio, după caz și video, cu anexarea suportului digital al înregistrării declarațiilor la materialele dosarului.”

67. Articolul 224:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Probele materiale se cercetează de instanța judecătorească și se prezintă spre examinare participanților la proces și reprezentanților lor, precum și experților, specialiștilor și martorilor, după caz. Declarațiile depuse se înregistrează audio, după caz și video, fapt despre care se fac consemnări în procesul-verbal al ședinței.”;

alineatul (2) se abrogă;

68. La articolul 227 alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Dacă persoana care defăimează în scrisul indică autorul sau complicele falsului, instanța, printr-o încheiere judecătorească motivată nesusceptibilă de recurs, transmite procurorului proba defăimătoare fără a suspenda examinarea cauzei.”

69. La articolul 230 alineatul (4) ultima propoziție va avea următorul cuprins:

“Consultația și explicația verbală a specialistului se înregistrează audio, și după caz, video, consemnându-se acest fapt în procesul-verbal al ședinței.”

70. Articolul 232 va avea următorul cuprins:

“**Articolul 232.** Finalizarea examinării pricinii în fond

După examinarea tuturor probelor, președintele ședinței de judecată concretizează dacă reclamantul nu renunță la acțiune, pîrîtul nu recunoaște pretențiile, dacă părțile nu intenționează să se împace sau dacă participanții nu solicită completarea materialelor din dosar în condițiile art. 119¹ alin. (4). În lipsa unor astfel de cereri, președintele ședinței de judecată declară finalizarea examinării cauzei, și trece la pledoarii.”

71. La articolul 233 în titlul articolului, la alineatul (1) și (2) cuvintele „Susținerile orale” se substituie cu cuvântul „Pledoariile” la cazul gramatical corespunzător.

72. La articolul 234 cuvintele “susținerile orale” se substituie cu cuvântul “pledoarii”.

73. La articolul 235:

la alineatul (1) cuvintele “susținerile orale” se substituie cu cuvântul “pledoarii”.

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) În cazul în care, în timpul pledoariilor sau după încheierea lor, consideră că trebuie clarificate noi circumstanțe importante pentru soluționarea pricinii, care rezultă din materialele cauzei, instanța dispune, printr-o încheiere, reluarea examinării pricinii în fond, pledoariilor, conform regulilor generale.”

74. La articolul 236:

la alineatul (1) cuvintele “susținerilor orale” se substituie cu cuvântul „pledoariilor”;

la alineatul (6) cifra ”15” se substituie cu cifra ”30”.

75. La articolul 240 alineatul (2), cuvintele „a unor probe” se substituie cu cuvintele „a probelor din dosar”.

76. Articolul 241, alineatul (7) va avea următorul cuprins:

„(7) În cazul în care instanța judecătorească dispune executarea imediată a hotărârii, în dispozitiv se face o mențiune în acest sens. Dacă instanța a respins pretențiile reclamantului, va dispune prin hotărâre anularea măsurilor de asigurare a acțiunii.”

77. La articolele 243 și 246 cuvintele „și dobânda de întârziere determinată conform art. 619 din Codul civil, pe care urmează să o achite debitorul, chiar și în lipsa vinovăției, dacă nu execută hotărârea în termen de 90 de zile de la data când aceasta a devenit definitivă” se exclud.

78. Articolul 249:

la alineatul (2) ultimele trei propoziții se substituie cu următorul text:

”Problema corectării unor astfel de greșeli se soluționează în baza dosarului și/sau a materialelor anexate la cererea de corectare, fără citarea participanților la proces. Instanța care examinează problema corectării poate dispune citarea participanților pentru a se expune cu privire la temeiurile de corectare.”

articolul se completează cu alineatele (2¹), (2²) și (2³) cu următorul cuprins:

”(2¹) În cazul în care cererea privind corectarea greșelilor sau omisiunilor din hotărâre se depune în cadrul examinării cauzei în instanța de apel sau de recurs, aceasta va fi soluționată de către instanța respectivă.

(2²) În cazul în care cererea privind corectarea greșelilor sau omisiunilor din hotărâre se referă la actele emise de instanța de apel sau de recurs, acestea vor fi soluționate de către instanțele respective.

(2³) Prevederile prezentului articol sînt aplicabile și pentru corectarea greșelilor sau omisiunilor din încheierile, deciziile și ordonanțele judecătorești.”

la alineatul (3) după cuvintele ”asupra cererii” se completează cu cuvintele „se comunică participanților la proces și”.

79. Articolul 252 alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Cererile menționate la alin.(1) se soluționează pe baza dosarului și/sau a materialelor anexate la cerere și după caz a referinței, fără citarea părților și/sau a executorului judecătoresc. Instanța ce examinează cererea va remite participanților cererea și copiile anexate stabilind un termen în condițiile art.186 pentru depunerea referinței. Instanța poate dispune citarea acestora pentru a se expune cu privire la respectiva cerere. ”

80. Articolul 254 alineatul (2) se completează cu litera d) cu următorul cuprins:

„d) hotărârile emise de judecătoria, contestate cu apel, fără drept de recurs.”

81. Articolul 258 va avea următorul cuprins:

”Articolul 258. Asigurarea executării hotărîrii

Concomitent cu pronunțarea unei hotărîri privind adjudecarea unor sume de bani, a unor bunuri sau a contravalorii lor, instanța la cererea părții interesate înaintate pînă la pledoarii, este în drept să dispună în dispozitivul hotărîrii aplicarea măsurilor de asigurare, potrivit prevederilor Capitolului XIII”.

82. La articolul 260 alineatul (1) litera e) se abrogă.

83. La articolul 263 alineatul (2) cuvintele ”atît cît durează suspendarea procesului” se exclud.

84. Articolul 264 va avea următorul cuprins:

„Articolul. 264 Reluarea procesului

După încetarea circumstanțelor care au dus la suspendarea procesului, instanța de judecată dispune, la cererea participanților la proces sau din oficiu, reluarea procesului. În acest caz, instanța citează participanții la proces conform regulilor generale.”

85. La articolul 267:

litera e) va avea următorul cuprins:

„e) există o clauză arbitrală prin care părțile decid să soluționeze litigiul pe cale arbitrală, iar pîrîtul a ridicat obiecții împotriva soluționării litigiului în judecată, în faza pregătirii cauzei pentru dezbateri judiciare; ”

se completează cu lit. k¹) cu următorul cuprins:

„k¹) judecătorul la faza pregătirii cauzei pentru dezbateri judiciare constată că reclamantul nu a achitat taxa de stat în cuantumul corect prevăzut de lege.”

86. Articolul 268 alineatul (4) se completează cu următorul text:

”Cererea privind anularea încheierii de scoatere a cererii de pe rol se soluționează pe baza dosarului și a materialelor anexate la cerere, fără participanții la proces. Instanța care examinează cererea poate dispune citarea participanților pentru a se pronunța cu privire la respectiva cerere. ”

87. Articolul 269 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Încheierile referitoare la procedura de executare, se emit unipersonal, fără citarea participanților, cu excepția cazurilor în care judecătorul apreciază necesară citarea și prezența participanților în ședință de judecată.”

88. Articolul 270 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Prin încheierea de încetare a procesului sau de scoatere a cererii de pe rol se anulează măsurile de asigurare a acțiunii, dacă acestea au fost aplicate.”

89. Articolele 273, 274 și 275 vor avea următorul cuprins:

„**Articolul 273.** Obligatorietatea întocmirii procesului-verbal

Pentru fiecare ședință de judecată, inclusiv pentru ședința organizatorică la faza pregătirii cauzei pentru dezbateri judiciare, precum și pentru fiecare act de procedură îndeplinit în afara ședinței cu participarea părților, se întocmește proces-verbal.

Articolul 274. Cuprinsul procesului-verbal

(1) În procesul-verbal al ședinței de judecată sau al actului de procedură îndeplinit în afara ședinței de judecată se enumeră acțiunile procesuale efectuate de către participanții la proces și de către instanța de judecată, cu mențiunea locului, datei și a orei începerii și terminării fiecărei acțiuni procesuale, respectându-se consecutivitatea în care au fost exercitate.

(2) Dacă legea nu prevede altfel, în procesul-verbal al ședinței se indică:

a) instanța care judecă pricina, numele membrilor completului de judecată și al grefierului;

b) date despre prezența participanților la proces, a reprezentanților, a martorilor, experților, specialiștilor și a interpreților;

c) date despre înregistrarea audio a ședinței de judecată și echipamentul folosit;

d) enumerarea acțiunilor procesuale exercitate în condițiile prezentului cod, cu indicarea orei și datei efectuării;

e) încheierile protocolare ale instanței de judecată;

f) data întocmirii definitive a procesului-verbal.

(3) Ședința de judecată și efectuarea actelor de procedură cu participarea părților în afara ședinței se înregistrează audio.

(4) În cazul divergențelor între conținutul procesului-verbal și înregistrarea audio prevalează înregistrarea audio.

Articolul 275. Întocmirea procesului-verbal

(1) Procesul-verbal se întocmește de grefier prin utilizarea echipamentelor de înregistrare audio digitală și/sau prin sistemul informațional specializat și se păstrează în modul stabilit de Consiliul Superior al Magistraturii.

(2) Procesul-verbal al ședinței de judecată este întocmit și semnat în cel mult 5 zile de la data încheierii ședinței, iar procesul-verbal privind efectuarea actului de procedură – cel târziu a doua zi de la efectuare. Procesul-verbal se semnează de președintele ședinței și grefier.”

90. Articolul 276 se abrogă.

91. Titlul II, Compartimentul A se completează cu Capitolul XXI¹ cu următorul cuprins:

„Capitolul XXI¹ PROCEDURA ÎN CAZUL CERERILOR CU VALOARE REDUSĂ

„Articolul 276². Cererile cu valoare redusă

(1) Dacă valoarea cererii în pricinile de încasare a sumelor nu depășește suma de 10 salarii medii pe economie prognozate la data sesizării instanței, fără a se lua în considerare dobânzile, penalitățile, cheltuielile de judecată și alte venituri accesorii, aceste cereri se examinează ca cereri cu valoare redusă.

(2) Procedura reglementată prin prezentul capitol nu se aplică în materie fiscală, vamală sau în cazul răspunderii pentru prejudiciul cauzat de o autoritate publică sau de o persoană cu funcție de răspundere, precum și a răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată, precum și în cazul litigiilor cu privire la drepturile nepatrimoniale.

(3) Dispozițiile prezentului cod privind procedura contencioasă se aplică la examinarea cererilor cu valoare redusă în măsura în care dispozițiile prezentului capitol nu prevăd altfel.

Articolul 276³. Procedura de examinare a cererilor cu valoare redusă

(1) Procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă.

(2) Judecătorul poate dispune citarea participanților la proces, dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau dacă admite solicitarea uneia dintre părți de a examina cererea în ședință publică. Judecătorul poate să respingă o astfel de solicitare în cazul în care consideră că, ținând cont de împrejurările cauzei, nu sunt necesare dezbateri publice. Respingerea se dispune prin încheiere motivată și se contestă odată cu fondul.

(3) În termen de 30 de zile de la comunicarea cererii de chemare în judecată și a înscrisurilor anexate, inclusiv în cazul comunicării prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, pîrîtul va prezenta instanței judecătorești și reclamantului, o referință, precum și copii de pe înscrisurile necesare. De asemenea, pîrîtul poate formula cerere reconvențională în condițiile art.172-173, doar dacă valoarea acțiunii reconvenționale nu depășește valoarea admisibilă și condițiile legale de exercitare a cererii inițiale cu valoare redusă.

(4) Dacă din materialele cauzei rezultă că cererea nu poate fi examinată în ordinea stabilită pentru cererile cu valoare redusă, judecătorul prin încheiere motivată care se contestă odată cu fondul va dispune examinarea cauzei în ordine generală. În acest caz, prevederile prezentului capitol sunt inaplicabile.

Articolul 276⁴. Soluționarea cererii

”(1) Instanța va soluționa cauza și va adopta dispozitivul hotărârii într-un termen de cel mult 6 luni de la data depunerii cererii.

(2) Dacă după ce i s-au comunicat pîrîtului actele, acesta nu depune referință, soluționarea cererii se face în baza materialelor anexate la dosar.

(3) Hotărârea judecătorească adoptată se publică pe pagina web a instanței judecătorești și se comunică participanților la proces, inclusiv prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor.

(4) Hotărîrea judecătorească se contestă cu apel și se examinează în condițiile prezentului cod. Deciziile instanței de apel nu se supun recursului, fiind definitive și irevocabile de la pronunțare.

(5) Instanța de apel examinează cererea de apel în procedură scrisă sau cu citarea participanților la proces, prevederile art. 276³ fiind aplicabile corespunzător.”

92. Titlul II se completează cu compartimentele B² și B³ cu următorul cuprins:

„B². APLICAREA MĂSURILOR DE PROTECȚIE ÎN CAZURILE DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE

Capitolul XXII²

APLICAREA MĂSURILOR DE PROTECȚIE ÎN CAZURILE DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE

Articolul 278³. Depunerea cererii

(1) Cererea pentru eliberarea ordonanței de protecție se depune de către victimă personal sau prin reprezentant. În caz de imposibilitate a depunerii cererii de către victimă din cauză de sănătate, vîrstă, alte motive întemeiate, la solicitarea ei, cererea pentru eliberarea ordonanței de protecție poate fi depusă în interesele victimei de către organul de poliție, organul de asistență socială sau de către procuror. Cererea pentru eliberarea ordonanței de protecție în interesele copilului sau ale persoanei în privința căreia a fost instituită o măsură de ocrotire poate fi depusă de autoritatea tutelară, persoanele însărcinate cu ocrotirea persoanei aflate sub ocrotire, de procuror, sau de orice altă persoană care justifică un interes privind apărarea și protecția personală sau patrimonială a persoanei aflate sub ocrotire și în lipsa solicitării din partea victimei sau a reprezentantului ei legal.

(2) Cererea privind aplicarea măsurilor de protecție se depune la instanța judecătorească competentă de la domiciliul sau locul de aflare a victimei sau a agresorului, de la locul unde victima a solicitat asistență sau de la locul unde a avut loc actul de violență.

Articolul 278⁴. Cuprinsul cererii

În cererea privind aplicarea măsurilor de protecție se indică circumstanțele actului de violență, intensitatea, durata, consecințele suportate și alte circumstanțe care indică necesitatea aplicării măsurilor de protecție.

Articolul 278⁵. Examinarea cererii

(1) După primirea cererii, instanța de judecată contactează imediat poliția de sector de la locul aflării agresorului și solicită informarea acestuia despre procedura inițiată.

(2) La examinarea cererii victimei violenței în familie privind aplicarea măsurilor de protecție, instanța de judecată solicită coordonatorului oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat desemnarea neîntârziată a unui avocat pentru acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat victimei.

(3) Declarația independentă a victimei este suficientă pentru emiterea ordonanței de protecție în caz de pericol iminent de comitere a violenței fizice. Instanța de judecată poate solicita, după caz, organului de asistență socială sau poliției prezentarea unui raport de caracterizare a familiei vizate și a presupusului agresor. Instanța de judecată poate solicita și alte acte necesare pentru examinarea cererii.

(4) Neprezentarea presupusului agresor la ședința de judecată nu împiedică instanța să examineze cererea.

Articolul 278⁶. Emiterea ordonanței de protecție

(1) Instanța de judecată emite, în 24 de ore de la primirea cererii privind aplicarea măsurilor de protecție, o încheiere prin care admite sau respinge cererea.

(2) În cazul admiterii cererii, instanța emite o ordonanță de protecție prin care aplică agresorului una sau mai multe dintre următoarele măsuri:

a) obligarea de a părăsi temporar locuința comună ori de a sta departe de locuința victimei, fără a decide asupra modului de administrare și dreptului de dispoziție asupra bunurilor;

b) obligarea de a sta departe de locul aflării victimei, la o distanță ce ar asigura securitatea victimei, excluzând și orice contact vizual cu ea sau cu copiii acesteia;

c) interzicerea oricărui contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod, cu victima sau cu copiii acesteia, cu alte persoane dependente de ea;

d) interzicerea să se apropie de anumite locuri: locul de muncă al victimei, locul de studii al copiilor, alte locuri determinate pe care persoana protejată le frecventează;

e) obligarea, pînă la soluționarea cazului, de a contribui la întreținerea copiilor pe care îi are în comun cu victima;

f) obligarea de a participa la un program special de tratament sau de consiliere, dacă o asemenea acțiune este determinată de instanța de judecată ca fiind necesară pentru reducerea violenței sau pentru eliminarea ei;

g) limitarea drepturilor agresorului în privința bunurilor comune cu victima;

h) stabilirea unui regim temporar de vizitare a copiilor săi minori;

i) interzicerea de a păstra și purta armă.

(3) Măsurile de protecție se aplică pe un termen de pînă la 3 luni.

(4) Instanța remite de îndată ordonanța de protecție poliției spre executare imediată.

(5) Ordonanța privind măsurile de protecție prevăzute la alin. (2) lit. e) și g) se remite spre executare imediată executorului judecătoresc în a cărui competență teritorială, stabilită de Codul de executare și de camera teritorială a executorilor judecătorești, se află domiciliul agresorului, iar cele de la lit. f) și h) se remit spre executare organelor de asistență socială. Executarea celorlalte măsuri de protecție se va realiza în conformitate cu legislația în vigoare.

Articolul 278⁷. Prelungirea și revocarea ordonanței de protecție

(1) Termenul măsurilor de protecție poate fi prelungit de instanța de judecată la cererea repetată ca urmare a comiterii faptelor de violență în familie în primul termen de aplicare a măsurilor de protecție sau ca rezultat al nerespectării condițiilor prevăzute în ordonanța de protecție sau dacă, la expirarea termenului de aplicare a măsurilor de protecție, asupra victimei se menține pericolul de a fi supusă violenței sau altor acțiuni ilegale din partea agresorului.

(2) La cererea întemeiată a victimei, instanța de judecată poate revoca măsurile de protecție aplicate, asigurându-se că voința victimei este liber exprimată și nu a fost supusă presiunilor din partea agresorului.

Articolul 278⁸. Contestarea încheierii privind admiterea sau respingerea cererii de aplicare a măsurilor de protecție

(1) Încheierea privind admiterea sau respingerea cererii de aplicare a măsurilor de protecție poate fi atacată cu recurs conform prezentului cod.

(2) Contestarea încheierii privind aplicarea ordonanței de protecție nu suspendă executarea măsurilor aplicate.

B.³ SUSPENDAREA ȘI RETRAGEREA LICENȚELOR/AUTORIZAȚIILOR CE VIZEAZĂ ACTIVITATEA DE ÎNTREPRINZĂTOR

Capitolul XXII³ SUSPENDAREA ȘI RETRAGEREA LICENȚELOR/AUTORIZAȚIILOR CE VIZEAZĂ ACTIVITATEA DE ÎNTREPRINZĂTOR

Articolul 278⁹. Depunerea cererii

(1) Autoritățile și instituțiile abilitate prin lege să emită acte permissive în domeniul activității de întreprinzător (în continuare - autoritățile competente) pot cere, în cazurile prevăzute de lege, suspendarea sau, după caz, retragerea licențelor/autorizațiilor ce vizează activitatea de întreprinzător, fapt ce are ca efect

imposibilitatea continuării acestei activități la nivel de întreprindere sau de unitate funcțională autorizată a acesteia.

(2) Cererea privind suspendarea sau retragerea actului permisiv ce vizează activitatea de întreprinzător se admite spre examinare de instanța de judecată dacă a fost depusă de autoritatea competentă în decurs de 3 zile lucrătoare de la emiterea deciziei de suspendare sau retragere a actului permisiv în cauză.

(3) Cererile de suspendare sau de retragere a licenței/autorizației ce vizează activitatea de întreprinzător se depun la instanța de judecată de la sediul întreprinzătorului.

Articolul 278¹⁰. Cuprinsul cererii

În cererea de suspendare/retragere a actului permisiv ce vizează activitatea de întreprinzător se vor indica probele ce atestă încălcarea de către întreprinzător a condițiilor de desfășurare a activității prevăzute de lege, probele ce atestă că întreprinzătorului i-au fost notificate toate încălcările constatate, nivelul de încălcare a legislației, termenul acordat pentru remediere, modul de remediere a deficiențelor identificate și că întreprinzătorul nu a remediat în termenul stabilit aceste deficiențe, precum și probele ce atestă existența altor fapte care, în conformitate cu prevederile legii, servesc drept temei pentru suspendarea/retragerea actului permisiv ce vizează activitatea de întreprinzător.

Articolul 278¹¹. Examinarea cererii

Cererea de suspendare sau de retragere a licenței/autorizației ce vizează activitatea de întreprinzător se examinează în instanța de judecată cu participarea întreprinzătorului, avocatului său, a autorității competente și a altor persoane interesate.

Articolul 278¹². Hotărîrea judecătorească

Instanța de judecată examinează cererea de suspendare sau de retragere a licenței/autorizației ce vizează activitatea de întreprinzător în termen de 5 zile lucrătoare de la data acceptării acesteia. După ce examinează cererea în fond, instanța de judecată emite o hotărîre prin care o admite sau o respinge.

Articolul 278¹³. Anularea suspendării licenței/autorizației ce vizează activitatea de întreprinzător

După remedierea circumstanțelor care au dus la suspendarea licenței/autorizației ce vizează activitatea de întreprinzător, instanța de judecată care a emis hotărîrea corespunzătoare, la cererea întreprinzătorului sau a autorității competente, intenționează un proces și, în termen de 5 zile lucrătoare, pronunță o hotărîre prin care anulează suspendarea licenței/autorizației respective. În temeiul acestei hotărîri, autoritatea competentă emite decizia privind reluarea activității de întreprinzător.”

93. La articolul 279 alineatul (1) literele g¹) și l) se abrogă.

94. La articolul 280 alineatul (3) înainte de cuvintele ”instanța scoate cererea de pe rol” se completează cu cuvintele ”judecătorul restituie cererea sau”.

95. La articolul 283 după cuvintele „sediul petiționarului” se completează cu cuvintele „sau din raza teritorială a organului de stare civilă în a cărui posesie s-a aflat actul până la pierderea sau distrugerea acestuia”.

96. La articolul 284:

la alineatul (1) lit. c) va avea următorul conținut:

„c) probele care confirmă faptul și care adeveresc imposibilitatea obținerii documentelor necesare sau reconstituirii pe cale extrajudiciară a documentelor pierdute, confirmând respectarea procedurii prealabile, în cazurile stabilite de lege.”

alineatul (2) se completează la final cu o propoziție cu următorul cuprins:

„În cazul imposibilității petiționarului de a prezenta actul de identitate, instanța inițial va examina posibilitatea stabilirii identității acestuia.”

97. La articolul 285 alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) În hotărîrea judecătorească se indică faptul constatat de instanță, scopul constatării, probele de constatare a faptului și organul care urmează să execute hotărîrea emisă.”

98. La articolul 292 alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Încuviințând adopția, instanța este în drept să satisfacă cererea adoptatorilor de a fi înscrși în actul de înregistrare a nașterii în calitate de părinți sau de a schimba numele, prenumele și locul de naștere a copilului.”;

99. Articolul 296 se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Hotărîrea judecătorească emisă pe marginea cererii privind declararea capacității depline de exercițiu a minorului poate fi contestată cu apel. Decizia instanței de apel nu se supune recursului, fiind definitivă și irevocabilă de la pronunțare.”

100. Articolul 300 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Hotărîrea judecătorească emisă pe marginea cererii privind declararea persoanei dispărută fără urmă sau decedată poate fi contestată cu apel. Decizia instanței de apel nu se supune recursului, fiind definitivă și irevocabilă de la pronunțare.”

101. La articolul 324 alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Cererea de declarare a nulității documentului pierdut se examinează pe baza dosarului, fără citarea petiționarului și a reprezentantului instituției (persoanei) care a eliberat documentul pierdut. Instanța poate dispune citarea acestora pentru a se expune cu privire la temeiurile cererii.”

102. La articolul 325 alineatul (1) se completează cu o propoziție cu următorul cuprins:

„Hotărîrea poate fi contestată cu apel. Decizia instanței de apel nu se supune recursului, fiind definitivă și irevocabilă de la pronunțare.”

103. La articolul 331:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Instanța judecătorească examinează pricinile privind constatarea inexactității înscrierilor în registrele de stare civilă conform prevederilor prezentului capitol dacă, în lipsa unui litigiu de drept și în lipsa actelor doveditoare, organele de stare civilă sunt în imposibilitate să modifice înscrierile din registrele de stare civilă.”

alineatul (2) la final se completează cu cuvintele „care a înregistrat actul de stare civilă respectiv.”;

104. Articolul 333 va avea următorul cuprins:

”**Articolul 333.** Examinarea cererii

Instanța judecătorească examinează cererea de constatare a inexactității înscrierilor din registrul de stare civilă pe baza dosarului, fără citarea petiționarului și a altor persoane interesate. Instanța poate dispune citarea acestora pentru a se expune cu privire la temeiurile cererii.”

105. Articolul 334 se completează cu propoziția cu următorul cuprins:

”Hotărîrea poate fi contestată cu apel. Decizia instanței de apel nu se supune recursului, fiind definitivă și irevocabilă de la pronunțare.”

106. Articolul 343 alineatul (3) se completează cu propoziția cu următorul cuprins:

”Hotărîrea poate fi contestată cu apel. Decizia instanței de apel nu se supune recursului, fiind definitivă și irevocabilă de la pronunțare.”

107. Capitolul XXX¹ se abrogă.

108. Articolul 343⁶ va avea următorul cuprins:

„**Articolul 343⁶.** Competența de autorizare a testării integrității profesionale și de apreciere a rezultatului testului de integritate profesională

Cererea de autorizare a testării integrității profesionale și aprecierea rezultatului testului de integritate profesională se examinează de către judecătorii de drept comun în raza de activitate a cărora își au sediul autoritățile indicate în art. 12 din Legea nr. 325 din 23 decembrie 2013 privind evaluarea integrității instituționale.”

109. La articolul 345:

la litera f) cuvintele „sau de executorul judecătoresc” se exclud;

articolul se completează cu litera r) cu următorul cuprins:

„r) înaintată de persoana care a primit sau cumpărat un bun, dacă se referă la evacuarea persoanelor din bunul imobil transmis sau vîndut de executorul judecătoresc, cu confirmarea acestora de către instanța de judecată.”

110. La articolul 346:

la alineatul (2) sintagma „proporție de 50 la sută din taxa” se substituie cu cuvîntul „mărimea”;

la alineatul (4) cuvintele „nu se restituie” se substituie cu cuvintele „se trece în contul taxei pentru înaintarea acțiunii civile.”

111. La articolul 348 alineatul (2):

la litera e) cuvintele „cerută de lege pentru sesizarea instanței judecătorești” se exclud;

se completează cu litera f) cu următorul cuprins:

„f) pretenția este formulată față de mai mulți debitori;”

112. Articolul 352 se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) Instanța de judecată este în drept să citeze debitorul și creditorul în ședința de judecată pentru a se expune cu privire la obiecțiile formulate. În acest caz se va întocmi proces-verbal și se va înregistra audio ședința de judecată, în condițiile prezentului cod.”

113. La articolul 353 alineatul (1) va avea următorul cuprins.

„(1) În termen de 5 zile de la data depunerii obiecțiilor conform art. 352 alin. (4) sau examinării obiecțiilor conform art. 352 alin. (5), judecătorul care a emis ordonanța dispune, prin încheiere care nu se supune nici unei căi de atac, admiterea obiecțiilor debitorului dacă acestea sînt temeinice și veridice și anulează ordonanța sau dispune, prin încheiere, respingerea obiecțiilor.”

114. Articolul 354 se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Judecătorul nu va elibera al doilea exemplar al ordonanței creditorului dacă lipsește dovada comunicării acesteia debitorului și nu a expirat termenul de depunere a obiecțiilor.”

115. La articolul 362 alineatul (2) cuvintele „moștenitorii incapabili și pentru cei limitați în capacitatea de exercițiu” se substituie cu cuvintele „moștenitorii asupra cărora au fost instituite măsuri de ocrotire judiciară”.

116. Codul se completează cu articolul 362¹ și 363¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 362¹. Apelul incident

(1) Intimatul este în drept, după expirarea termenului de apel, să formuleze apel în scris fie în formă electronică depus prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, în cadrul procesului în care se judecă apelul depus de apelant, printr-o cerere proprie prin care să solicite modificarea sau casarea hotărîrii primei instanțe. Apelul incident se depune nu mai târziu de data depunerii referinței la cererea de apel.

(2) Dacă apelantul principal își retrage apelul sau cererii de apel nu i se dă curs, sau cererea a fost restituită, sau există alte motive care exclud soluționarea fondului, apelul incident prevăzut la alin.(1) nu produce efecte juridice.”;

Articolul 363¹. Efectul suspensiv al apelului exercitat în afara termenului legal

(1) În pricinile patrimoniale, la cererea apelantului, instanța de apel dispune suspendarea executării hotărîrii atacate cu apel exercitat în afara termenului legal, dacă apelantul a depus cauțiune în condițiile art. 80 - 81 din Codul de executare. Suspendarea se dispune în cel mult 10 zile printr-o încheiere care nu se supune nici unei căi de atac.

(2) În cazul în care cererea de repunere în termen a apelului a fost admisă, iar urmare a examinării cererii de apel se adoptă o hotărîre nouă prin care acțiunea este respinsă, cauțiunea depusă se restituie prin decizia instanței de apel.

(3) În cazul în care cererea de repunere în termen a apelului a fost admisă, iar urmare a examinării cererii de apel se casează hotărârea și se remite pricina la rejudecare, cauțiunea rămîne în cont, pînă la adoptarea unei noi hotărîri irevocabile.

(4) Dacă cererea de repunere în termenul de apel a fost admisă, iar urmare a examinării acestuia, hotărârea s-a menținut sau dacă cererea de repunere în termen a apelului a fost respinsă, suma depusă se folosește pentru executarea hotărârii, în modul prezăvut de lege.

(5) În pricinile nepatrimoniale, executarea hotărîrii poate fi suspendată de către instanța de apel la cererea motivată a apelantului.”

117. Articolul 364 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Cererea de apel cu toate anexele se poate depune prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor cu semnătură electronică avansată calificată”.

118. Se completează cu articolul 365¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 365¹ . Intentarea procedurii de apel

(1) În termen de 24 de ore de la parvenirea dosarului în instanța de apel, cererea de apel se repartizează completului de judecată în mod aleatoriu, prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor.

(2) În decurs de 5 zile de la repartizarea cererii de apel, completul de judecată care a primit cererea de apel spre examinare verifică dacă aceasta întrunește exigențele prevăzute de lege fără înștiințarea participanților la proces și dacă cererea de apel nu întrunește exigențele prevăzute de lege, aplică prevederile art. 368 și art. 369. În caz contrar, printr-o încheiere nesusceptibilă de recurs, completul de judecată acceptă cererea de apel spre examinare și dispune intentarea procedurii de apel.”

119. Articolul 366 se abrogă.

120. Articolul 367:

alineatul (3) se completează cu o propoziție cu următorul cuprins:

„Pînă la expirarea termenului de depunere a apelului și expedierea dosarului în instanța de apel, prima instanță va soluționa cererile de emiteră a hotărîrii suplimentare, de corectare a erorilor și omisiunilor, depuse pînă la expirarea termenului de depunere a apelului. ”

121. Articolul 368:

la alineatul (1), după cuvintele „instanța de apel” se completează cu sintagma „în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului,”.;

122. Articolul 369:

la alineatul (1) litera d) cuvintele „persoana incapabilă se referă la contestarea hotărîrii privind declararea incapacității” se substituie cu cuvintele „persoana asupra căreia a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară se referă la contestarea hotărîrii privind instituirea măsurii de ocrotire judiciară”.

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Instanța de apel poate convoca părțile în ședință prealabilă doar în cazul stabilit la alin. (1) lit. b).”

123. Articolul 370 va avea următorul cuprins:

„Articolul 370. Pregătirea pricinii pentru dezbateri judiciare

(1) În cazul în care lipsesc temeiurile prevăzute de articolele 368 și 369, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, completul de judecată emite o încheiere prin care acceptă cererea de apel spre examinare și dispune intentarea procedurii de apel. În cazul înlăturării neajunsurilor prevăzute de articolul 368, completul de judecată emite o încheiere prin care acceptă cererea de apel spre examinare și dispune intentarea procedurii de apel în termen de 10 zile de la înlăturarea ultimului neajuns.

(2) Instanța de apel va efectua, în termen de pînă la două luni de la data încheierii de punere a apelului pe rol, actele procedurale în vederea pregătirii pricinii către dezbateri în ședință de judecată în conformitate cu art.185 și art.186. Referințele se depun cu atîtea copii cîți participanți la proces sînt, plus o copie pentru instanța de apel, inclusiv, după caz, prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor cu semnătură electronică avansată calificată.

(3) În cazul în care, în cadrul pregătirii pricinii pentru dezbateri judiciare, participantul la proces depune cererea de emiteră a hotărîrii suplimentare, instanța de apel va transmite copia certificată sau electronică a dosarului primei instanțe, dacă comunicarea se face prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, pentru soluționarea cererii respective. Instanța de apel va examina în continuare cauza civilă, însă pînă la pronunțarea hotărîrii suplimentare se amână pledoariile.”

124. Articolul 372:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Părțile și alți participanți la proces au dreptul să prezinte noi probe dacă acestea respectă prevederile articolului 119¹ alineatul (2), sau dacă acestea nu au fost reclamate de către instanța de fond la cererea participanților la proces sau dacă au fost restituite în mod nejustificat de către prima instanță.”

alineatele (1¹) și (1²) se abrogă.

125. Articolul 373 alineatul (4) se abrogă.

126. Articolul 376:

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Apelul împotriva hotărîrilor emise în cazul cererilor cu valoare redusă se va examina în procedură scrisă sau cu citarea participanților la proces în condițiile examinării pricinii în primă instanță.”

alineatul (2) va avea următorul conținut:

„(2) Lista cauzelor care se examinează în apel se afișează pînă la ședința de judecată.”

127. Articolul 379 va avea următorul cuprins:

„Articolul 379. Efectul neprezentării în ședință de judecată a participantului la proces

(1) Dacă se constată că participantului la proces nu i s-a comunicat cererea de apel, probele noi, referințele, instanța de apel dispune amânarea procesului.

(2) Neprezentarea în ședință de judecată a apelantului sau intimatului, a reprezentanților acestora, precum și a unui alt participant la proces, citați legal despre locul, data și ora ședinței, nu împiedică judecarea apelului.”

128. La articolul 383 la alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) După explicațiile participanților la proces, instanța de apel verifică probele administrate în instanța de fond și cele prezentate în instanța de apel în condițiile articolului 372.”

129. Articolul 385:

alineatul (1) litera d) la propoziția a doua după cuvintele „în prima instanță” se completează cu cuvintele „doar o singură dată,,;

alineatul (2) se abrogă;

alineatul (1) devine alineat unic.

130. Articolul 387 se completează cu o literă e) cu următorul cuprins:

”e) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională.”

131. Articolul 389:

la alineatul (1), cuvintele “susținerile orale” se substituie cu cuvântul “pledoariilor”;

alineatul (4) se completează cu cuvintele „și se publică pe pagina web oficială a instanței de judecată”.

132. Articolul 390 se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) În cazul casării sau modificării hotărârii primei instanțe, instanța de apel se va expune asupra măsurilor de asigurare a acțiunii aplicate, precum și, după caz, asupra întoarcerii executării.”

133. La articolul 423 alineatul (1¹) cuvintele „împreună cu dosarul” se substituie cu cuvintele “împreună cu copia certificată a dosarului sau prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor”.

134. La articolul 424 alineatul (3) cuvintele “rămân irevocabile de la momentul emiterii.” se substituie cu cuvintele “nu se supun nici unei căi de atac.”

135. La articolul 426:

alineatul (1) se abrogă;

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, a recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.”

136. Articolul 426¹:

textul existent va constitui alineatul (1);

la alineatul (1) lit. a) va avea următorul cuprins:

„a) cererea de recurs a fost depusă în afara termenului legal, iar recurentul nu solicită repunerea în termen sau instanța de recurs a refuzat să efectueze repunerea în termen.”

alineatul (1) se completează cu lit. f) cu următorul cuprins:

„f) cererea de recurs nu corespunde prevederilor art. 437 alin. (1)”.

articolul se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:

”(2) Recursul împotriva încheierii judecătorești se va restitui în baza cel puțin a unuia din temeiurile prevăzute de alin. (1) printr-o încheiere care nu se supune nici unei căi de atac.”

137. La articolul 427:

litera b) se modifică și va avea următorul cuprins:

„b) să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.”;

la litera c) cuvintele „problema în fond” se substituie cu cuvintele „problema respectivă.”

138. Articolul 429:

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Nu pot fi atacate cu recurs:

a) deciziile de trimitere a cauzei la rejudecare care nu se supun nici unei căi de atac,

b) hotărârile în privința cărora apelul a fost retras în modul prevăzut la art.374,

c) deciziile emise de instanța de apel, fără drept de recurs.”;

articolul se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) Nu pot fi atacate cu recurs hotărârile în a căror privință persoanele indicate la art. 430 nu au folosit calea apelului prevăzută de lege. Persoana care nu a folosit apelul poate ataca cu recurs decizia instanței de apel prin care i s-a înrăutățit situația, în partea care se referă la înrăutățirea situației. O hotărâre susceptibilă de apel și de recurs poate fi atacată, în cadrul termenului de apel, direct cu recurs, dacă părțile consimt expres, prin înscris autentic sau prin declarație verbală, dată în fața instanței de fond și consemnată în proces-verbal. În acest caz, recursul poate fi exercitat numai pentru încălcarea sau aplicarea eronată a normelor de drept material.”

139. Articolul 432:

alineatul (2) se completează cu litera e) cu următorul cuprins:

”e) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională.”

la alineatul (5) cuvintele „și în toate cazurile” se exclud;

140. Articolul 433:

alineatul (1) se completează cu litera e) cu următorul cuprins:

„e) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute de art. 429 alin. (5).”

se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:

„(2) La examinarea recursului împotriva hotărârii pronunțate de către curțile de apel în procedură de insolvență nu se aplică prevederile alin. (1) lit. a).”

141. La articolul 434 alineatul (1) se completează cu cuvintele „dacă legea nu prevede altfel.”

142. Articolul 436 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Cererea de recurs cu toate anexele se poate depune în format electronic prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor cu semnătură electronică avansată calificată. ”

143. La articolul 438 alineatele (2) și (2²) vor avea următorul cuprins:

„(2) Dacă cererea de recurs conține temeiurile recursului, dar lipsesc unele date din art. 437 alin. (1) lit. a), b), c) sau e), completul din trei judecători emite o încheiere care nu se supune nici unei căi de atac, de a nu da curs cererii de recurs și acordă recurentului un termen rezonabil pentru înlăturarea deficiențelor. Dacă recurentul înlătură deficiențele în cadrul termenului acordat, recursul se consideră depus la data prezentării inițiale. Dacă cererea de recurs nu este semnată, nu conține temeiurile recursului sau recurentul nu înlătură deficiențele cererii de recurs în cadrul termenului acordat, completul din trei judecători o restituie în termen de 10 zile de la data înregistrării.”

„(2²) Dacă demersul privind scutirea plății taxei de stat a fost respins, completul din trei judecători dispune printr-o încheiere nesusceptibilă de atac, de a nu da curs cererii, acordându-i-se recurentului un termen rezonabil pentru achitarea taxei de stat. Dacă recurentul îndeplinește în termen indicațiile din încheierea judecătorească, recursul se consideră depus la data prezentării inițiale. În caz contrar, completul din trei judecători, printr-o încheiere care nu se supune nici unei căi de atac, restituie cererea de recurs.”

144. La articolul 442 alineatul (1) se completează cu o propoziție cu următorul cuprins:

„La examinarea recursului împotriva hotărârilor pronunțate de curțile de apel în procedura de insolvență, instanța de recurs este în drept să administreze înscrieri noi prezentate de participanții la proces, cu condiția că aceștia demonstrează că au fost în imposibilitatea să le prezinte la examinarea cauzei în fond.”

145. La articolul 445:

alineatul (1):

literele a) și c) vor avea următorul cuprins:

„a) să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs;”

c) să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel, o singură dată, dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs;”

la litera c¹) propoziția a doua va avea următorul cuprins:

„La solicitarea participanților la proces, instanța de recurs poate trimite pricina spre rejudecare în prima instanță, o singură dată, în cazul prevăzut la art. 432 alin. (3) lit. b);”

alineatul (2¹) se abrogă.

146. se completează cu articolul 445¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 445¹.** Încetarea procedurii de recurs

Instanța de recurs dispune printr-o încheiere care nu se supune nici unei căi de atac, încetarea procedurii de recurs, din oficiu sau la cerere, dacă după admisibilitatea recursului se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433.”

147. La articolul 446:

alineatul unic devine alineatul (1);

articolul se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:

„(2) Doar încheierile de încetare a procesului conform art. 265 lit.c) și d), precum și cele prin care se respinge acțiunea ca fiind tardivă conform art. 186¹ se pot supune revizuirii. Încheierile judecătorești care nu se referă la fondul cauzei, precum și deciziile emise în privința acestora nu se supun revizuirii. Doar în aceste cazuri încheierile de inadmisibilitate a revizuirii nu se supun nici unei căi de atac.”

148. La articolul 447, litera c) va avea următorul cuprins:

„c) Agentul guvernamental precum și subiecții de la lit. a) și b), în cazurile prevăzute la art. 449 lit. g) și h).”

149. La articolul 448 alineatele (3) și (4) se abrogă.

150. La articolul 449 litera e¹) cuvintele „sau Curtea Supremă de Justiție” se exclud.

151. Articolul 453:

alineatul (2) se completează cu textul cu următorul cuprins:

”Instanța de competența căreia este calea de atac asupra fondului se va expune din oficiu în primul rînd asupra temeiniciei și legalității încheierii de admisibilitate a revizuirii. Dacă încheierea de admitere a cererii de revizuire se casează, instanța va admite calea de atac exercitată, casînd din oficiu și actul de dispoziție emis urmare a reexaminării cauzei după revizuire.”;

alineatul (5) se abrogă;

la alineatul (6) cuvintele „în apel, în recurs sau în primă instanță, după caz” se exclud;

se completează cu alineatul (6¹) cu următorul cuprins:

„(6¹) În cazul în care o hotărîre examinată anterior în apel și în recurs a fost supusă revizuirii, pricina se trimite, după admiterea cererii de revizuire, la rejudecare în apel, sau, după caz, în recurs, dacă eroarea judiciară poate fi corectată de către instanța de recurs. În cazul prevăzut la art. 449 lit. c) pricina se trimite, după casarea hotărîrii, la rejudecare în prima instanță”.

152. La articolul 461 alineatul (2) litera b) cuvintele „declararea incapacității totale sau parțiale” se substituie cu cuvintele „instituirea măsurii de ocrotire”.

153. Articolul 487 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Prezentul capitol se aplică în modul corespunzător și procedurii de omologare a tranzacțiilor încheiate nemijlocit de către părți pentru a preveni un proces ce poate să înceapă.”

Art. IV. – Codul de executare al Republicii Moldova nr.443-XV din 24 decembrie 2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.214–220, art.704), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 18 alineatul (3) va avea următorul cuprins:

”(3) Cererea de repunere în termen se examinează pe baza dosarului și/sau a materialelor anexate la cerere. Instanța care examinează cererea poate dispune citarea participanților la proces pentru a se pronunța cu privire la temeiurile invocate în cerere. ”

2. La articolul 19 alineatul (2) se completează cu textul cu următorul cuprins:

”Cererea de eliberare a duplicatului titlului executoriu se examinează pe baza dosarului și/sau a materialelor anexate la cerere. Instanța care examinează cererea poate dispune citarea participanților la proces pentru a se pronunța cu privire la temeiurile invocate în cerere. ”

3. La articolul 20 alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Instanța de judecată poate, din oficiu sau la cererea participanților la proces ori a executorului judecătoresc, să corecteze greșelile sau omisiunile din titlul executoriu privitor la datele de identificare și la cele fiscale (bancare) ale părților, calitatea procesuală, orice alte erori materiale sau de calcul evidente, care nu schimbă esența dispozitivului hotărârii. Problema corectării unor astfel de greșeli se soluționează pe baza dosarului și/sau a materialelor anexate la cerere. Instanța care examinează cererea poate dispune citarea participanților la proces și a executorului judecătoresc pentru a se pronunța cu privire la temeiurile invocate în cerere. ”

4. La articolul 27 alineatul (2) se abrogă.

5. La articolul 60 alin. (4) sintagma „art. 61 lit. b) și e)” se substituie cu sintagma „art. 61 lit. b), e) și f)”.

6. La articolul 64 alineatul (1) se completează la final cu următorul text:

”Demersul executorului judecătoresc privind interdicția temporară de a părăsi țara se examinează pe baza materialelor anexate la demers, fără participarea părților. Instanța care examinează demersul poate dispune invitarea părților și a executorului judecătoresc pentru a se pronunța cu privire la temeiurile invocate în demers.”

7. La articolul 72 alineatul (1) se completează cu textul cu următorul cuprins:

”Demersul executorului judecătoresc privind căutarea debitorului se examinează pe baza materialelor anexate la demers. Instanța care examinează demersul poate dispune citarea participanților la proces și a executorului judecătoresc pentru a se pronunța cu privire la temeiurile invocate în demers. ”

8. La articolul 73 alineatul (1) se completează cu următorul text:

”Demersul executorului judecătoresc privind aducerea forțată a debitorului se examinează pe baza materialelor anexate la demers. Instanța care examinează

demersul poate dispune citarea participanților la proces și a executorului judecătoresc pentru a se pronunța cu privire la temeiurile invocate în demers.”

9. Articolul 79 alineatul (1) se completează cu punctul 4) cu următorul cuprins:

„4) depunerii cauțiunii la exercitarea cererii de apel în afara termenului legal.”

10. La articolul 144 alineatul (6) sintagma „alin. (4)” se substituie cu sintagma „alin. (5)”;

11. Articolul 163:

alineatul (1), (6) și (7) vor avea următorul cuprins:

„(1) Reclamațiile din cererea privind contestarea actelor de executare întocmite de executorul judecătoresc sau a acțiunilor/inacțiunii acestuia se înaintează împotriva creditorului sau debitorului. Cererea se judecă în condițiile Codului de procedură civilă. Executorul judecătoresc atras din oficiu în calitate de intervenient accesoriu este obligat să prezinte la solicitarea instanței de judecată copia certificată a procedurii de executare și să dea explicații scrise referitoare la actele contestate.”

„(6) Încheierea judecătorească prin care s-a constatat refuzul neîntemeiat al executorului judecătoresc de a întocmi/efectua un anumit act și prin care s-a dispus obligarea acestuia la îndeplinirea actului respectiv se execută de către executorul judecătoresc imediat sau, în termenul stabilit de instanța de judecată.

(7) În cazul neexecutării fără motive întemeiate a cerinței instanței de judecată privind prezentarea copieii certificate a procedurii de executare, de prezentare a explicațiilor scrise sau în cazul neexecutării în termen a încheierii judecătorești indicate la alin. (6), executorul judecătoresc se sancționează de instanța de judecată cu amendă de pînă la 50 unități convenționale pentru fiecare zi de întârziere. Încheierea instanței de judecată privind aplicarea sancțiunii este executorie din momentul emiterii și poate fi atacată cu recurs odată cu încheierea prin care se soluționează cererea privind contestarea actelor de executare.”

se completează cu alineatul (3²) cu următorul cuprins:

„(3²) Dacă se contestă quantumul onorariului executorului judecătoresc, reclamația se înaintează împotriva acestuia.”

12. Articolul 164 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Acțiunea de ridicare a sechestrului depusă de terți se examinează în procedură contencioasă în condițiile Codului de Procedură Civilă. Hotărîrea judecătorească poate fi contestată cu apel. Decizia instanței de apel nu se supune recursului, fiind definitivă și irevocabilă de la pronunțare.”

Art. V. – Legea nr. 325 din 23 decembrie 2013 privind evaluarea integrității instituționale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 35-41, art. 73) se completează cu art. 14¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 14¹. Competența de autorizare a testării integrității profesionale și de apreciere a rezultatului testului de integritate profesională

Cererea de autorizare a testării integrității profesionale și aprecierea rezultatului testului de integritate profesională se examinează de către judecătoriile de drept comun în raza de activitate a cărora își au sediul autoritățile indicate în art. 12.”

Art. VI.

(1) Prezenta lege intră în vigoare la expirareaa 15 zile de la data publicării.
(2) Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, va asigura elaborarea și, după caz, aprobarea actelor normative necesare pentru implementarea acesteia.

(3) Guvernul, în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi, va asigura republicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a Codului de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225-XV din 30 mai 2003.

(4) Prevederile ce se referă la depunerea actelor procedurale prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor se pun în aplicare odată cu crearea condițiilor de implementare.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI